

Beleidsplan veiligheidsregio

Voorwoord

Over enige tijd treedt de Wet veiligheidsregio's in werking. Volgens deze wet stelt het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vast, waarin het beleid is vastgelegd ten aanzien van de taken van de veiligheidsregio.

Het beleidsplan veiligheidsregio is de opvolger van het beheersplan, zoals verplicht volgens de Wet rampen en zware ongevallen. Waar het beheersplan primair de rampenbestrijding als invalshoek neemt, richt het beleidsplan zich op het bredere concept van rampenbestrijding én crisisbeheersing.

Het beleidsplan veiligheidsregio is een multidisciplinair beleidsdocument. Het beschrijft dus niet de monodisciplinaire beleidskaders van de individuele disciplines, zoals brandweer, GHOR en meldkamer. Deze worden desgewenst beschreven in organisatieplannen per discipline.

De voorliggende handreiking voor het vervaardigen van een beleidsplan veiligheidsregio nodigt uit gebruik te maken van een eenvoudig model voor beleidsvorming. De feitelijke handreiking betreft de indeling van hoofdstukken, met voorbeelden voor uitwerking. De handreiking is voor het gemak in de gebiedende wijs gesteld, maar bedoelt in geen enkel opzicht dwingend te zijn.

Het is een product van samenwerking tussen partners, dat dient als nuttig voorbeeld voor de veiligheidsregio's. Bij de totstandkoming zijn de koepelorganisaties van brandweer, politie, gemeenten en GHOR betrokken geweest, zowel expertinhoudelijk als voor wat betreft pilot-toetsing. De stuurgroep spreekt de hoop uit dat deze handreiking kan bijdragen aan de uniformiteit van beleidsanalyse en beleidsafstemming binnen, tussen en met de veiligheidsregio's.

Namens de stuurgroep handreiking beleidsplan veiligheidsregio
In samenwerking met het ministerie van BZK

Peter L.J. Bos
Directeur veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, voorzitter

Inhoudsopgave

Het beleidsplan veiligheidsregio als wettelijke planfiguur	5
Een model voor de beleidsvorming van de veiligheidsregio	6
De indeling van het beleidsplan veiligheidsregio	8
Handreiking bij hoofdstuk 1: Het beleidsplan	10
Handreiking bij hoofdstuk 2: De veiligheidsregio	12
Handreiking bij hoofdstuk 3: Het risicoprofiel	14
Handreiking bij hoofdstuk 4: Risicobeheersing	16
Handreiking bij hoofdstuk 5: Incidentbestrijding	18
Handreiking bij hoofdstuk 6: Herstel uit een ontwrichte situatie	20
Handreiking bij hoofdstuk 7: Informatiemanagement	22
Handreiking bij hoofdstuk 8: Kwaliteitszorg en kennismanagement	24
Handreiking beleidsplan: Bijlagen	26
Projectvoering en Colofon	27

Het beleidsplan veiligheidsregio als wettelijke planfiguur

Het beleidsplan veiligheidsregio vormt het strategische beleidskader van de veiligheidsregio voor een planperiode van vier jaar. Het is een wettelijke planfiguur, een instrument voor de vertaling van bestuurlijke verantwoordelijkheden en ambities naar operationele voorbereiding en taakuitvoering.

Het beleidsplan veiligheidsregio geeft richting aan de inspanningen van de samenwerkende gemeenten en alle denkbare partners in en van de veiligheidsregio. Het maakt, ook naar de samenleving toe, inzichtelijk hoe de regio omgaat met fysieke risico's, hoe zij zich op deze risico's voorbereidt en hoe zij de samenwerking met partners in de samenleving gestalte geeft.

Het beleidsplan is verplicht volgens de Wet veiligheidsregio's. Daarin staat dat het beleidsplan in elk geval omvat:

- een beschrijving van de beoogde operationele prestaties van de diensten en organisaties van de veiligheidsregio, en van de politie, evenals van de gemeenten in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- een uitwerking, met inachtneming van de omstandigheden in de betrokken veiligheidsregio, van de landelijke doelstellingen zoals genoemd in de Wet veiligheidsregio's;
- een informatieparagraaf waarin een beschrijving wordt gegeven van de informatievoorziening binnen en tussen de diensten en organisaties van de veiligheidsregio;
- een oefenbeleidsplan;
- een beschrijving van de niet-wettelijke adviesfunctie zoals genoemd in de Wet veiligheidsregio's;
- een beschrijving van de voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om te voldoen aan de gestelde opkomsttijden.

Deze handreiking voor het vervaardigen van een beleidsplan veiligheidsregio is een kader voor beleidsanalyse, aan de hand waarvan beleidskeuzes kunnen worden geformuleerd en kunnen worden vertaald naar al wat het beleidsplan volgens de Wet veiligheidsregio's omvat. De uitwerking van de beleidskeuzes kan door de regio naar vrijheid van invulling in diverse documenten vorm krijgen, zoals:

- het regionale crisisplan (eveneens volgens de Wet veiligheidsregio's verplicht);
- de organisatieplannen van diensten en organisaties in de regio;
- de jaarplannen van de diensten en organisaties in de regio;
- convenanten met partners van de regio;
- het regionale oefenbeleidsplan.

De indeling van het beleidsplan veiligheidsregio

Mogelijke hoofdstukindeling. Het beleidsplan van de veiligheidsregio kan worden ingedeeld door op hoofdlijnen het model voor beleidsvorming te volgen. Het aantal en soort bijlagen is niet voorgeschreven, maar bij voorkeur worden wettelijk verplichte onderdelen van het beleidsplan, voor zover niet in de hoofdstukken verwerkt, in bijlagen uitgewerkt.

- Alle beleidshoofdstukken kennen de volgende uniforme opbouw:
- **visie.** Een verhalende visie die weergeeft wat het beleidsveld betekent voor de veiligheidsregio en hoe de regio de ontwikkeling in het beleidsveld ziet;
 - **uitgangspunten en doelstellingen van beleid.** Op basis van de visie worden uitgangspunten en doelstellingen van beleid geformuleerd, waarmee de regio aangeeft hoe de visie wordt gerealiseerd;
 - **beleidsrealisatie.** Gegeven de uitgangspunten en doelstellingen van beleid worden keuzes gemaakt voor de inrichting en capaciteiten van de diensten en organisaties van de veiligheidsregio.

Het beleidsplan van veiligheidsregio X

Hoofdstuk 1: Het beleidsplan

- Grondslagen
- Plandoelstellingen
- Partners
- Besluitvorming
- Beleidsafstemming
- Leeswijzer

Hoofdstuk 2: De veiligheidsregio

- Kenmerken
- Organisatie
- Wettelijke taken
- Niet-wettelijke taken
- Landelijke beleidsdoelstellingen
- Missie
- Visie
- Strategische doelstellingen

Hoofdstuk 3: Het risicoprofiel

- Risicobeeld
- Risicoduiding
- Risicoanalyse
- Risicobeleid

Hoofdstuk 4: Risicobeheersing

- Visie op risicobeheersing
- Uitgangspunten en doelstellingen van beleid
- Beleidsrealisatie

Hoofdstuk 5: Incidentbestrijding

- Visie op incidentbestrijding
- Uitgangspunten en doelstellingen van beleid
- Beleidsrealisatie

Hoofdstuk 6: Herstel uit een ontwrichte situatie

- Visie op herstel uit een ontwrichte situatie
- Uitgangspunten en doelstellingen van beleid
- Beleidsrealisatie

Hoofdstuk 7: Informatiemanagement

- Visie op informatiemanagement
- Uitgangspunten en doelstellingen van beleid
- Beleidsrealisatie

Hoofdstuk 8: Kwaliteitszorg en kennismanagement

- Visie op kwaliteitszorg en kennismanagement
- Uitgangspunten en doelstellingen van beleid
- Beleidsrealisatie

Bijlagen

- Overzicht van beoogde operationele prestaties diensten en organisaties, politie en gemeenten
- Regionale uitwerking landelijke beleidsdoelstellingen
- Regionaal oefenbeleidsplan
- Beschrijving van de niet-wettelijke adviesfunctie
- Beschrijving van de voorzieningen en maatregelen opkomsttijden brandweer
- Uitwerking risicoprofiel
- Beschrijving incidentscenario's

Handreiking bij hoofdstuk 1: Het beleidsplan

Dit hoofdstuk geeft de lezer algemene informatie over het beleidsplan.

Grondslagen. Geef aan welke de grondslagen voor beleidsvorming zijn. Denk daarbij aan:

- de Wet veiligheidsregio's;
- de Wet publieke gezondheid;
- de Wet ambulancevervoer;
- Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's);
- Ministeriële Regelingen;
- de gemeenschappelijke regeling waarop de veiligheidsregio berust;
- regiospecifieke afspraken die zijn gemaakt;
- convenanten zoals afgesproken met partners en Rijk;
- bilaterale overeenkomsten met buurlanden.

Plandoelstellingen. Geef aan wat de veiligheidsregio met het beleidsplan wil bereiken. Mogelijke doelstellingen zijn:

- het voldoen aan de wettelijke verplichtingen;
- het duiden van bestuurlijke en professionele ambities om richting te geven aan eigen inspanningen;
- het organiseren van samenwerking tussen de veiligheidsregio en haar partners in veiligheid;
- het benoemen van de te leveren operationele prestaties van de veiligheidsregio;
- het verantwoorden van de prestaties van de veiligheidsregio naar lokale gezagsorganen;
- het communiceren over de prestaties van de veiligheidsregio naar burgers, instellingen en bedrijven;
- het communiceren over de prestaties van de veiligheidsregio naar derden.

Partners. Bij voorkeur is het beleidsplan met alle partners afgestemd, maar in elk geval wordt bepaald welke partners van het beleidsplan kennis dienen te nemen. Met een aantal partners wordt het beleidsplan, en in het bijzonder de risicoanalyse, verplicht afgestemd. Geef aan welke de vaste en mogelijke partners zijn, zoals:

- gezagsorganen van overheden;
- gemeentelijke organisaties;
- brandweer;
- politie;
- meldkamer;
- ambulancedienst;
- geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen;
- gemeenschappelijke gezondheidsdienst;
- waterschappen;
- openbaar ministerie;
- buurregio's;
- benoemde private partners;
- benoemde publieke partners;
- benoemde convenantpartners, bijvoorbeeld in sectoren van vitale infrastructuur;
- milieudienst;
- media;
- koepel- en brancheorganisaties;
- door ministers aangewezen functionarissen;
- burgers, instellingen en bedrijven.

Besluitvorming. Geef aan wanneer en hoe het beleidsplan bestuurlijk is vastgesteld en met welke instanties verplichte afstemming dient plaats te vinden.

Beleidsafstemming. Geef aan met wie beleidsafstemming of -integratie plaatsvindt. Het is aan de veiligheidsregio te bepalen in hoeverre partners worden uitgenodigd beleidsinhoudelijk te participeren in het beleidsproces van de veiligheidsregio. Lokale thema's kunnen worden meegenomen in het beleidsplan veiligheidsregio en regionale thema's kunnen doorklinken in het lokale veiligheidsbeleid. Hetzelfde geldt aangaande de beleidsrelatie met de politie en de waterschappen.

Leeswijzer. Geef aan hoe het beleidsplan veiligheidsregio is opgebouwd en welke passages snel inzicht geven in de strekking van het beleidsplan.

Handreiking bij hoofdstuk 2: De veiligheidsregio

Dit hoofdstuk introduceert de veiligheidsregio bij de lezer.

Kenmerken. Geef een introductie van de veiligheidsregio in algemene zin. Mogelijke onderwerpen zijn:

- geografie;
- duiding deelnemende gemeenten;
- bevolkingsamenstelling;
- verhouding stedelijk en landelijk gebied;
- inwoneraantallen;
- bevolkingsdichtheid;
- economische kenmerken;
- infrastructurele kenmerken.

Organisatie. Beschrijf hoe de veiligheidsregio is georganiseerd. Verwijs naar de gemeenschappelijke regeling van de veiligheidsregio en het daarbij horende organisatiebesluit.

Besteed bijvoorbeeld aandacht aan:

- de hoofdstructuur van de organisatie;
- de samenstelling van het veiligheidsbestuur;
- de samenstelling van het dagelijks bestuur van het veiligheidsbestuur;
- de bestuurlijke verbinding met het regionale college van politie;
- de verbinding met de beheersdriehoek;
- de verdeling van bestuurlijke portefeuilles;
- de relatie naar gemeenteraden;
- de mandaatstructuur;
- de organisatie van de ambtelijke leiding;
- de organisatie van de multidisciplinaire operationele leiding;
- eventuele relaties met verbonden partijen;
- eventuele relaties met andere gemeenschappelijke regelingen;
- de organisatie van de samenwerking met de geneeskundige partners;
- de organisatie van de gemeentelijke samenwerking;
- de organisatie van de samenwerking met de politie;
- de organisatie van de multidisciplinaire risicobeheersing;
- de positionering van de meldkamer.

Wettelijke taken. Geef een overzicht van de wettelijke taken die aan de veiligheidsregio zijn toebedeeld. Grondslag vormt in ieder geval de Wet veiligheidsregio's, inclusief bijbehorende AMvB's, maar ook andere relevante wet- en regelgeving kan worden vermeld.

Niet-wettelijke taken. Benoem alle taken die de gemeenschappelijke regeling zichzelf naast de wettelijke taken heeft opgedragen. Maak daarbij onderscheid tussen niet-wettelijke uitvoeringstaken en niet-wettelijke adviestaken. De weergave van alle niet-wettelijke adviestaken is verplicht volgens de Wet veiligheidsregio's.

Landelijke beleidsdoelstellingen. Geef aan hoe eventuele landelijke beleidsdoelstellingen, die van toepassing zijn op de eigen veiligheidsregio, regionaal worden vertaald en hoe deze vertaling met andere regio's is afgestemd. Werk dit meer gedetailleerd uit in een bijlage bij het beleidsplan; dit is verplicht volgens de Wet Veiligheidsregio's.

Missie. Geef in de missie bijvoorbeeld aan wat de regio als haar bestaansrecht ziet, voor welke opdracht zij staat, voor wie zij werkt en wat haar werkterrein is. De missie kan daarnaast verschillende fundamentele posities bevatten, zoals:

- hoe de veiligheidsregio betrouwbaar en presterend wil zijn;
- hoe de veiligheidsregio de samenwerking met partners wil bevorderen;
- hoe de veiligheidsregio de multidisciplinaire meerwaarde wil bereiken;
- hoe de veiligheidsregio haar identiteit en het imago vorm geeft.

Visie. Geef in de visie aan hoe de regio haar toekomst ziet, waar de regio over een aantal jaar wil staan, hoe de regio zichzelf in de komende jaren ziet ontwikkelen en wat zij uiteindelijk voor de samenleving wil betekenen. Schets een beeld van de aanscherping, verbetering of 'end-state' van bijvoorbeeld:

- het beleidsdomein veiligheid;
- de kwaliteit van de te leveren producten en diensten door de veiligheidsregio;
- het regionaal organiseren van de gemeentelijke verantwoordelijkheden;
- het regionaal beheren en uitvoeren van overgedragen taken;
- de interactie tussen het veiligheidsbestuur en het gemeentebestuur;
- de rol en de positionering van publieke en private partners in veiligheid;
- de rol en positie van de veiligheidsregio in het netwerk van veiligheidspartners;
- de samenwerking in de veiligheidsregio;
- de interactie met de samenleving;
- de mate van prestatie en betrouwbaarheid van de veiligheidsregio.

Strategische doelstellingen. Formuleer strategische doelstellingen die rechtstreeks uitvoering geven aan de missie en visie van de veiligheidsregio. Stel de strategische doelstellingen op in samenhang met het beleidsproces dat betrekking heeft op de beleidsvorming op de vijf beleidsvelden risicobeheersing, incidentbestrijding, herstel uit een ontwrichte situatie, informatiemanagement en kwaliteitszorg en kennismanagement.

Handreiking bij hoofdstuk 3: Het risicoprofiel

Dit hoofdstuk beschrijft op hoofdlijnen het risicoprofiel van de veiligheidsregio. De detailuitwerking van het risicoprofiel kan als bijlage bij het beleidsplan worden gevoegd.

Volgens de Wet veiligheidsregio's stelt het bestuur van de veiligheidsregio voor de regio een risicoprofiel vast. Het risicoprofiel is het samenstel van:

- het risicobeeld, een overzicht van de risicovolle situaties in de regio;
- de risicoduiding, een hieruit afgeleid overzicht naar soorten branden, rampen en crises;
- de risicoanalyse, een weging en inschatting van de gevolgen van deze branden, rampen en crises.

Risicobeeld. Geef op hoofdlijnen een overzicht van de risicovolle situaties binnen de veiligheidsregio die kunnen leiden tot een brand, ramp of crisis in de regio. Neem daarbij het onderscheid tussen plaatsgebonden en niet-plaatsgebonden situaties in ogenschouw en inventariseer tevens over de grenzen van de veiligheidsregio heen, door vast te stellen welke risicovolle situaties in of op de grens met andere regio's een gevolg in of voor de eigen regio teweeg kunnen brengen.

Risicoduiding. Geef op hoofdlijnen een overzicht van de soorten branden, rampen en crises die zich in de veiligheidsregio kunnen voordoen. Ga ook na welke soorten branden, rampen en crises zich tegelijk in de eigen en één of meerdere buurregio's kunnen manifesteren. Bij voorkeur worden uit het overzicht incidentscenario's gedestilleerd, die input zijn voor de voorbereiding op de brandbestrijding, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Risicoanalyse. Geef aan welke de belangrijkste inzichten zijn na weging en inschatting van de gevolgen van de branden, rampen en crises voor de veiligheidssituatie in de regio. De weging en inschatting kunnen bijvoorbeeld worden uitgevoerd door aan te sluiten bij de methode van nationale risicobeoordeling. Deze hanteert een impactbeoordeling en een waarschijnlijkheidsbeoordeling.

De impactbeoordeling is een analyse van het totaal van de gevolgen van de afzonderlijke branden, rampen en crises, en daaruit gedestilleerde incidentscenario's. Van belang hierbij is niet alleen te kijken naar effecten in termen van bijvoorbeeld het aantal doden, gewonden, chronisch zieken en gebrek aan primaire levensbehoeften, maar ook andere vitale belangen zoals territoriale veiligheid, economische veiligheid, ecologische veiligheid en sociale en politieke stabiliteit in beschouwing te nemen. Per criterium kan worden gescoord op basis van een indeling naar vijf klassen:

- klasse A: beperkt gevolg;
- klasse B: aanzienlijk gevolg;
- klasse C: ernstig gevolg;
- klasse D: zeer ernstig gevolg;
- klasse E: catastrofaal gevolg.

De waarschijnlijkheidsbeoordeling strekt zich over de planperiode uit. Door voor alle scenario's dezelfde tijdshorizon te gebruiken wordt de vergelijkbaarheid van scenario's bevorderd. Net als bij de impactbeoordeling kan voor de waarschijnlijkheidsbeoordeling een indeling in klassen worden gebruikt. Bij de beoordeling van dreigingsgerelateerde scenario's, doorgaans kort van tevoren bekend, wordt gekeken of er aanwijzingen zijn op grond waarvan

een gebeurtenis voorstelbaar wordt geacht. De volgende klassen kunnen worden gebruikt:

- klasse A: zeer onwaarschijnlijk;
- klasse B: onwaarschijnlijk;
- klasse C: mogelijk;
- klasse D: waarschijnlijk;
- klasse E: zeer waarschijnlijk.

Risicobeeld. Het risicoprofiel van de veiligheidsregio is beïnvloedbaar. Geef in deze paragraaf bijvoorbeeld aan:

- welke risico's geheel of zoveel mogelijk moeten worden weggenomen of verkleind;
- welke risico's aandacht vragen met behulp van een interregionale aanpak;
- welke risico's aandacht vragen met behulp van een landelijke aanpak;
- welke incidentscenario's (met voorrang) moeten worden uitgewerkt;
- welke risico's vragen om een bijzonder beleid voor risicobeheersing;
- welke risico's vragen om een bijzonder beleid voor incidentbestrijding;
- welke risico's vragen om een bijzonder beleid voor herstel uit een ontwrichte situatie;
- welke risico's vragen om een bijzonder beleid voor informatiemanagement;
- welke risico's vragen om een bijzonder beleid voor kwaliteitszorg en kennismangement;
- aan welke partners extra aandacht moet worden besteed;
- hoe en met wie over welke risico's moet worden gecommuniceerd.

Handreiking bij hoofdstuk 4: Risicobeheersing

Visie op risicobeheersing. Beschrijf verhalend - op basis van wet, risicoprofiel, missie en visie - wat risicobeheersing voor de veiligheidsregio betekent en hoe het in de toekomst vorm en inhoud krijgt. Ga daarbij uit van de volgende beleidsachtergrond:

Risicobeheersing behelst de structurele aandacht voor fysieke (on)veiligheid en het voorkomen en terugdringen van onveilige situaties en de zorg voor het zoveel mogelijk beperken en beheersen van gevolgen van inbreuken op de fysieke veiligheid. Waar risico's niet volledig kunnen worden teruggedrongen, blijft een restrisico bestaan.

Risicobeheersing kent een wettelijke en een niet-wettelijke component. De wettelijke component betreft de vergunningverlening, toetsing, controle, inspectie en handhaving op lokaal en bovenlokaal niveau. De niet-wettelijke component betreft de zelfgekozen niet-wettelijke adviestaak en de maatregelen die kunnen worden genomen op basis van het risicoprofiel van de veiligheidsregio.

Risicobeheersing komt tot invulling door maatregelen te nemen, bijvoorbeeld in de sfeer van beleid voor ruimtelijk-economisch gebruik, maar bijvoorbeeld ook door het afkondigen van tijdelijk beleid, bijvoorbeeld bij grote evenementen.

Vele partijen, met eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden, maken deel uit van het systeem van risicobeheersing. Risicobeheersing is netwerkmanagement; het vraagt om effectieve vormen van samenwerking tussen publieke en private partijen. Daarbij heeft de veiligheidsregio een regisserende en coördinerende rol.

Risicocommunicatie maakt deel uit van risicobeheersing. Risicocommunicatie is een volgens de Wet veiligheidsregio's verplicht instrument, waarmee wordt aangegeven tot welk niveau de overheid in staat is veiligheid te bevorderen en te organiseren. Anderzijds wordt door over risico's te communiceren duidelijk gemaakt waar de burger een eigen verantwoordelijkheid heeft in het kader van zelfredzaamheid, onderlinge hulpverlening en burgerparticipatie.

Uitgangspunten en doelstellingen van beleid. Geef aan hoe de visie op risicobeheersing wordt gerealiseerd, door concrete uitgangspunten en doelstellingen voor het beleid voor risicobeheersing te formuleren. Probeer de beleidsdoelstellingen specifiek, meetbaar, acceptabel en realistisch te verwoorden. Dit hoofdstuk sluit nauw aan op het voorgaande hoofdstuk. Voorkom daarom redundantie in beleidsverwoording. Mogelijke onderwerpen die in uitgangspunten en doelstellingen kunnen worden beschreven zijn:

- de richtlijnen voor bijzonder beleid voor risicobeheersing;
- het wegnemen of accepteren van risico's (zie ook hoofdstuk 3);
- het omgaan met en beheersen van risico's;
- de uitvoering van de wettelijke adviestaak op lokaal en regionaal niveau;
- de uitvoering van de wettelijke handhavende taak op lokaal en regionaal niveau;

- de uitvoering van de niet-wettelijke adviestaak van de regio;
- het managen van het risicobewustzijn in de samenleving;
- het bevorderen van risicobeheersing als taak van de samenleving;
- het entameren van veiligheidsbewustzijn en veiligheidsbewust handelen in de samenleving;
- het bespreekbaar maken van risico's op bovenregionaal niveau;
- het maken van afspraken over inspanningen van partners in veiligheid;
- het prioriteren van urgente en belangrijke dossiers in risicobeheersing;
- het beleid risicobeheersing in relatie tot het ruimtelijk-economisch belang;
- het zelfstandig of anders financieren van risicobeheersing;
- het inzetten van instrumenten voor risicobeheersing;
- het stelselmatig onderzoeken, bespreken en adresseren van risico's;
- het formuleren van de hoofddoelstellingen voor risicocommunicatie (zie ook hoofdstuk 3).

Beleidsrealisatie. Geef hier aan hoe de uitgangspunten en doelstellingen van beleid en daaruit voortvloeiende beleidsinspanningen gerealiseerd moeten worden. Geef, refererend aan de voorgaande planperiode, aan welke keuzes de regio voor en gedurende de komende planperiode maakt ten aanzien van:

- de kwaliteit van medewerkers;
- de benodigde organisatie en formatie;
- de samenwerking met partners;
- de benodigde financiën op structurele basis;
- de benodigde financiën op incidentele of projectbasis;
- het benodigde materieel.

Handreiking bij hoofdstuk 5: Incidentbestrijding

Visie op incidentbestrijding. Beschrijf verhalend - op basis van wet, risicoprofiel, missie en visie - wat incidentbestrijding voor de veiligheidsregio betekent en hoe het in de toekomst vorm en inhoud krijgt. Ga daarbij uit van de volgende beleidsachtergrond:

Incidentbestrijding doelt op het gecoördineerd inzetten van enig brandbestrijdend, rampenbestrijdend en crisisbeheersend vermogen door de regio bij dito gebeurtenissen, met het oogmerk een stabiele situatie te creëren. De term sluit aan bij de GRIP-terminologie. Incidentbestrijding hoeft niet altijd betrekking te hebben op een fysieke gebeurtenis. Ook handelingen van de veiligheidsregio die samenhangen met de dreiging of aankondiging van een gebeurtenis worden onder de activiteiten van incidentbestrijding geschaard. Denk bijvoorbeeld aan een vergrote kans van een emissie van een gevaarlijke stof of een te verwachten overstroming.

Incidentbestrijding is een samenwerkingsopgave. Partners moeten een incident gezamenlijk de baas worden. Daarom is de voorbereiding op de incidentbestrijding een product van partnerschap, publiek en privaat. Samenwerking bij planvorming, opleiden, trainen, oefenen en inzet is van het grootste belang.

Het regionale risicoprofiel genereert incidentscenario's waarmee de regio rekening moet houden door generieke en specifieke voorbereidende maatregelen voor incidentbestrijding te treffen. Denk bij generieke maatregelen aan een goed werkend systeem voor commandovoering en bij specifieke maatregelen aan een rampbestrijdingsplan.

Tijdens de incidentbestrijding is crisiscommunicatie van enorme waarde. De manier waarop bestuur en hulpverleners omgaan met

de emoties en vragen van getroffen en betrokken burgers is een 'force multiplier' bij incidentbestrijding. Goede crisiscommunicatie kan rust bewerkstelligen, onderlinge samenwerking bevorderen en gerichte sturing geven aan het handelen van betrokken partijen.

Uitgangspunten en doelstellingen van beleid. Geef aan hoe de visie op incidentbestrijding wordt gerealiseerd, door concrete uitgangspunten en doelstellingen voor het beleid voor incidentbestrijding te formuleren. Probeer de beleidsdoelstellingen specifiek, meetbaar, acceptabel en realistisch te verwoorden. Mogelijke onderwerpen die in uitgangspunten en doelstellingen kunnen worden beschreven zijn:

- de richtlijnen voor bijzonder beleid voor incidentbestrijding;
- incidentscenario's;
- het deelproces melding en alarmering;
- het deelproces opschaling en afschaling;
- het deelproces leiding en coördinatie;
- het opleiden, trainen en oefenen van het bestuur;
- het opleiden, trainen en oefenen van de operationeel leidinggevenden;
- het opleiden, trainen en oefenen van GRIP-organisatiestructuren;
- het organiseren van de continuïteit van de vitale infrastructuur;
- de samenwerking en taakdeling tussen partners binnen de regio;
- de samenwerking en taakdeling met partners buiten de regio;
- de aansluiting en samenwerking met andere veiligheidsregio's;
- de inzetbaarheid en spreiding van het operationele materieel;
- de inzetbaarheid en spreiding van het operationele personeel;
- de organisatie en kwaliteit van de incidentvoorlichting en crisiscommunicatie;
- de ontwikkeling van de kwaliteit van de repressieve inzet van de brandweer;

- de ontwikkeling van de kwaliteit van het coördinatievermogen van de GHOR;
- de operationele prestaties van de hulpdiensten van de veiligheidsregio;
- de operationele prestaties van de organisaties van de veiligheidsregio;
- de operationele prestaties van de politie voor wat betreft haar rol in de veiligheidsregio;
- de operationele prestaties van de gemeenten in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- aanwijzingen voor rampbestrijdingsplannen in de veiligheidsregio;
- aanwijzingen voor het crisisplan van de veiligheidsregio.

Beleidsrealisatie. Geef hier aan hoe de uitgangspunten en doelstellingen van beleid en daaruit voortvloeiende beleidsinspanningen gerealiseerd moeten worden. Geef, refererend aan de voorgaande planperiode, aan welke keuzes de regio voor en gedurende de komende planperiode maakt ten aanzien van:

- de kwaliteit van medewerkers;
- de benodigde organisatie en formatie;
- de samenwerking met partners;
- de benodigde financiën op structurele basis;
- de benodigde financiën op incidentele of projectbasis;
- het benodigde materieel.

Handreiking bij hoofdstuk 6: Herstel uit een ontwrichte situatie

Visie op herstel. Beschrijf verhalend - op basis van wet, risicoprofiel, missie en visie - wat herstel uit een ontwrichte situatie voor de veiligheidsregio betekent en hoe het in de toekomst vorm en inhoud krijgt. Ga daarbij uit van de volgende beleidsachtergrond:

Herstel behelst meer dan alleen nazorg. Daar waar het doel van incidentbestrijding het creëren van een stabiele situatie is, is het doel van herstel het creëren van een genormaliseerde situatie. Herstelprocessen worden al tijdens de incidentbestrijding gestart.

De kwaliteit van de incidentbestrijding is medebepalend voor de kwaliteit en de snelheid van het herstel. Herstel betreft de opvolging van enig incident, met meerdere soorten processen met een eigen dynamiek. Drie clusters van activiteiten staan centraal: het feitelijk organiseren van het herstel, het ondersteunen van het bestuur en het bijstellen van beleid.

Denk bij het organiseren van het herstel aan het verlenen psychosociale nazorg, het uitvoeren van bevolkingsonderzoek en de informatievoorziening aan slachtoffers. Ook het herstel van de fysieke en sociale infrastructuur van een getroffen gebied maken hiervan deel uit.

Inspecties, aansprakelijkheidsvragen en onderzoeken maken onlosmakelijk deel uit van de herstelfase. Zij leggen een groot beslag op beschikbare capaciteit en vragen specifieke competenties. Professionele ondersteuning van het bestuur en organisatie hierin is noodzakelijk.

Ten slotte moet aandacht worden gegeven aan beleidsbijstelling die voortkomt uit externe en interne evaluaties van inzet en onderzoek. Verbetermaatregelen moeten worden bedacht en geïmplementeerd, om zodoende risico's nog beter te kunnen beheersen.

Uitgangspunten en doelstellingen van beleid. Geef aan hoe de visie op herstel wordt gerealiseerd, door concrete uitgangspunten en doelstellingen voor het beleid voor herstel te formuleren. Probeer de beleidsdoelstellingen specifiek, meetbaar, acceptabel en realistisch te verwoorden. Mogelijke onderwerpen die in uitgangspunten en doelstellingen kunnen worden beschreven zijn:

- de richtlijnen voor bijzonder beleid voor herstel uit een ontwrichte situatie;
- herstel van vitale voorzieningen;
- schadeafhandeling en financiële hulp;
- herstel van infrastructuur en wederopbouw;
- terugkeer en herhuisvesting;
- slachtoffers en getroffen en;
- geneeskundige opvang en verzorging;
- psychosociale opvang en verzorging;
- samenwerking met partners, bijvoorbeeld kerken;
- informatievoorziening en voorlichting;
- strafrechtelijk onderzoek;
- andersoortig onderzoek;
- verantwoording afleggen.

Beleidsrealisatie. Geef hier aan hoe de uitgangspunten en doelstellingen van beleid en daaruit voortvloeiende beleidsinspanningen gerealiseerd moeten worden. Geef, refererend aan de voorgaande planperiode, aan welke keuzes de regio voor en gedurende de komende planperiode maakt ten aanzien van:

- de kwaliteit van medewerkers;
- de benodigde organisatie en formatie;
- de samenwerking met partners;
- de benodigde financiën op structurele basis;
- de benodigde financiën op incidentele of projectbasis;
- het benodigde materieel.

Handreiking bij hoofdstuk 7: Informatiemanagement

Visie op informatiemanagement. Beschrijf verhalend - op basis van wet, risicoprofiel, missie en visie - wat informatiemanagement voor de veiligheidsregio betekent en hoe het in de toekomst vorm en inhoud krijgt. Ga daarbij uit van de volgende beleidsachtergrond:

Informatiemanagement beslaat een zeer breed terrein, waar het succes van de brandbestrijding, rampenbestrijding en crisisbeheersing in hoge mate van afhankelijk is. Het beleid dat de veiligheidsregio over informatiemanagement inzet, richt zich op het opzetten en instandhouden van de informatievoorziening binnen en tussen de partners die betrokken zijn bij de uitvoering van de taken van de veiligheidsregio. Een scherpe monodisciplinaire en multidisciplinaire vraagarticulatie staat aan de basis van dat beleid. Een netcentrisch systeem voor informatiemanagement, waarin informatie van partners kan samenkomen, steunt de gezamenlijke inspanning.

Het is belangrijk dat partners in de fasen van risicobeheersing, incidentbestrijding en herstel informatie met elkaar kunnen delen en in staat zijn elkaar tijdig en gericht de benodigde specifieke expertise te leveren. In de fase van risicobeheersing richt het informatiemanagement zich op het delen en uitwisselen van gegevens over risicovolle situaties, op het monitoren en delen van veranderingen in de risicotoestand, op het volgen en delen van risicorelevante beleids- en besluitvorming en het organiseren van de risicocommunicatie.

In de fase van incidentbestrijding is informatiemanagement een cruciale bouwsteen van commandovoering, noodzakelijk om te kunnen vaststellen wat ten tijde van een incident waar is en wat onwaar. Informatiemanagement tijdens de incidentbestrijding

is nodig om goede besluiten te kunnen nemen, om middelen effectief en efficiënt te kunnen inzetten, om partners bij elkaar te kunnen brengen en om terzake kundig en doeltreffend te kunnen adviseren, informeren en communiceren.

De herstelfase brengt een zelfstandige informatiebehoefte met zich mee. In de herstelfase moet worden voortgebouwd op de informatie die tijdens het incident is samengesteld, gebruikt en vastgelegd. Hoe nauwkeuriger dat heeft plaatsgevonden, des te groter de gebruikswaarde van informatie tijdens de herstelfase.

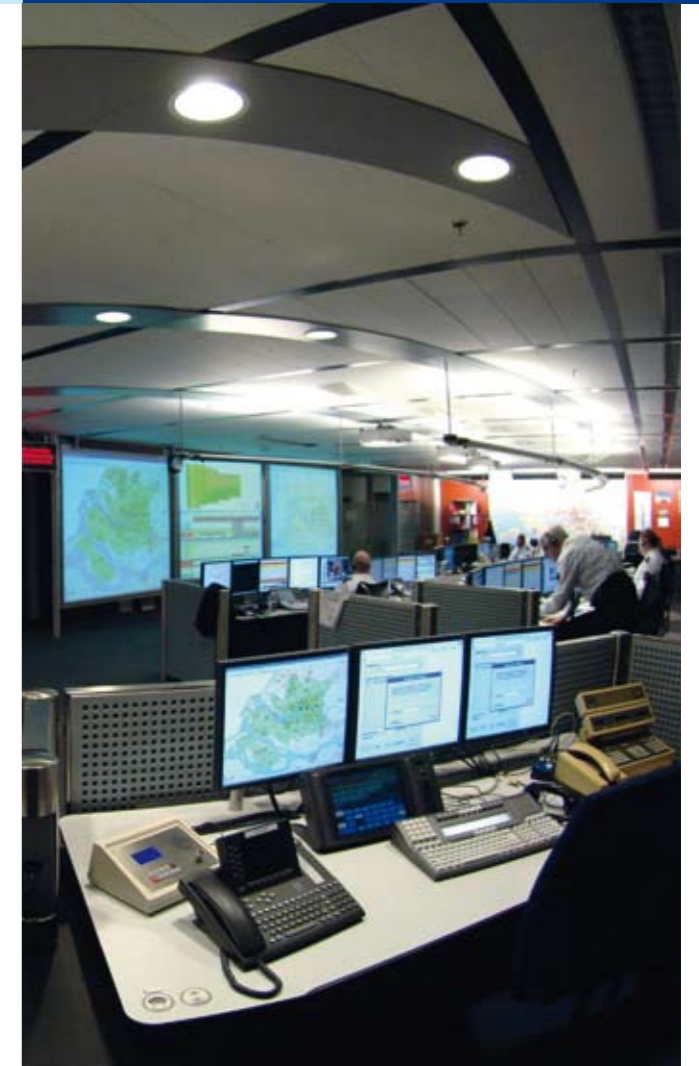
Uitgangspunten en doelstellingen van beleid. Geef aan hoe de visie op informatiemanagement wordt gerealiseerd, door concrete uitgangspunten en doelstellingen voor het beleid voor informatiemanagement te formuleren. Probeer de beleidsdoelstellingen specifiek, meetbaar, acceptabel en realistisch te verwoorden. Mogelijke onderwerpen die in uitgangspunten en doelstellingen kunnen worden beschreven zijn:

- de richtlijnen voor bijzonder beleid voor informatiemanagement;
- het articuleren van de informatiebehoefte;
- het beschikbaar stellen van informatie aan partners buiten de veiligheidsregio;
- het beschikbaar stellen van informatie door partners buiten de veiligheidsregio;
- het beschikbaar stellen van informatie aan partners binnen de veiligheidsregio;
- het beschikbaar stellen van informatie door partners binnen de veiligheidsregio;
- soorten informatie die met prioriteit beschikbaar dienen te zijn;

- soorten informatie die dagelijks beschikbaar dienen te zijn;
- netcentrisch organiseren van informatiemanagement;
- de rol van de meldkamer in het kader van informatiemanagement;
- de kwaliteit van ICT-voorzieningen;
- de kwaliteit van besluitvormingsondersteunende informatie;
- de kwaliteit van bedrijfsvoeringinformatie.

Beleidsrealisatie. Geef hier aan hoe de uitgangspunten en doelstellingen van beleid en daaruit voortvloeiende beleidsinspanningen gerealiseerd moeten worden. Geef, refererend aan de voorgaande planperiode, aan welke keuzes de regio voor en gedurende de komende planperiode maakt ten aanzien van:

- de kwaliteit van medewerkers;
- de benodigde organisatie en formatie;
- de samenwerking met partners;
- de benodigde financiën op structurele basis;
- de benodigde financiën op incidentele of projectbasis;
- het benodigde materieel.

Handreiking bij hoofdstuk 8: Kwaliteitszorg en kennismanagement

Visie op kwaliteitszorg en kennismanagement. Beschrijf verhalend - op basis van wet, risicoprofiel, missie en visie - wat kwaliteitszorg en kennismanagement voor de veiligheidsregio betekenen en hoe zij in de toekomst vorm en inhoud krijgen. Ga daarbij uit van de volgende beleidsachtergronden:

Kwaliteitszorg en kennismanagement richten zich op het optimaliseren van de prestaties van de organisatie, om te kunnen voldoen aan de verwachtingen van 'de klant' en de eigen professionele standaarden.

De veiligheidsregio is volgens de Wet veiligheidsregio's verplicht zijn kwaliteitsstreven te organiseren. Het organiseren van de kwaliteit van de prestatie van de veiligheidsregio als multidisciplinair systeem voor rampenbestrijding en crisisbeheersing vraagt nauwkeurige aansturing. Een krachtig beleid van kwaliteitszorg garandeert een voortdurende aandacht voor organisatieverbetering, nodig om elke dag een betrouwbare en goed presterende veiligheidsregio te kunnen zijn.

Kennismanagement is een verbijzondering van kwaliteitszorg. Kennis wordt gegenereerd en ingezet ter vergroting van de effectiviteit van de veiligheidsregio. Kennis wordt bijvoorbeeld ontwikkeld door het evalueren van oefeningen en inzetten, door het analyseren en leren van klachten, door te leren van uitgevoerde audits, door scenario-ontwikkeling en door te luisteren naar de behoeften en vragen van burgers, instellingen en bedrijven. Kennis komt tevens beschikbaar in de vorm van rapporten van inspectieorganen, ministeries en kennisinstituten. Ook kan de veiligheidsregio besluiten zelf onderzoek te laten uitvoeren. Zonder het ontwikkelen en aanwenden van kennis, kan de veiligheidsregio haar prestaties niet verbeteren.

Uitgangspunten en doelstellingen van beleid. Geef aan hoe de visie op kwaliteitszorg en kennismanagement wordt gerealiseerd door concrete uitgangspunten en doelstellingen voor het beleid voor kwaliteitszorg en kennismanagement te formuleren. Probeer de beleidsdoelstellingen specifiek, meetbaar, acceptabel en realistisch te verwoorden. Mogelijke onderwerpen die in uitgangspunten en doelstellingen kunnen worden beschreven zijn:

- de richtlijnen voor bijzonder beleid voor kwaliteitszorg en kennismanagement;
- de keuze voor een kwaliteitssysteem;
- keuzen voor certificering;
- versterking van specifieke kennis en expertise;
- versterking van het lerende vermogen.

Beleidsrealisatie. Geef hier aan hoe de uitgangspunten en doelstellingen van beleid en daaruit voortvloeiende beleidsinspanningen gerealiseerd moeten worden. Geef, refererend aan de voorgaande planperiode, aan welke keuzes de regio voor en gedurende de komende planperiode maakt ten aanzien van:

- de kwaliteit van medewerkers;
- de benodigde organisatie en formatie;
- de samenwerking met partners;
- de benodigde financiën op structurele basis;
- de benodigde financiën op incidentele of projectbasis;
- het benodigde materieel.

Overzicht beoogde operationele prestaties diensten en organisaties, politie en gemeenten

- verplicht volgens de Wet veiligheidsregio's;
- eventueel nader uit te werken in het regionaal crisisplan;
- nader uit te werken in een organisatieplan per dienst en organisatie.

Regionale uitwerking landelijke beleidsdoelstellingen

- voor zover landelijke beleidsdoelstellingen zijn afgekondigd;
- voor zover van toepassing op de eigen regio;
- partners identificeren.

Regionaal oefenbeleidsplan

- verplicht volgens de Wet veiligheidsregio's;
- nadere uitwerking in oefenjaarplanning multidisciplinair;
- nadere uitwerking in oefenjaarplanning monodisciplinair;
- nadere uitwerking in oefenjaarplanning voor het bestuur;
- nadere uitwerking in oefenjaarplanning voor leidinggevenden;
- nadere uitwerking in oefenjaarplanning voor GRIP-organisatiestructuren.

Beschrijving van de niet-wettelijke adviesfunctie

- verplicht volgens de Wet veiligheidsregio's;
- te bezien in relatie tot de wettelijke adviesfunctie.

Beschrijving van de voorzieningen en maatregelen opkomsttijden brandweer

- verplicht volgens de Wet veiligheidsregio's;
- relatie met Besluit veiligheidsregio's.

Uitwerking risicoprofiel

- verplicht volgens de Wet veiligheidsregio's.

Beschrijving incidentscenario's

- niet verplicht volgens de Wet veiligheidsregio's.

Projectteam

Peter Bos, Algemeen directeur Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, voorzitter stuurgroep

Mike Koning, dagelijks projectleider

Nico van Os, projectsupervisor

Klankbordgroep

Cor de Vos, burgemeester Nieuwegein,

lid Raad voor Multidisciplinaire Informatievoorziening

Fup Goudswaard, portefeuillehouder conflict en crisisbeheersing, Raad van Hoofdcommissarissen

Jolanda Trijselaar, directeur stafdirectie risico- en

crisismanagement, Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond

Gerard van Klaveren, commandant regionale brandweer Zuid-Limburg

Sylvia Meulenstein, portefeuillehouder Crisisbeheersing, Raad van RGF'en

Kees Vonk, directeur Crisisbeheersing waterschap Rivierenland

Jan Brinkman, coördinerend gemeentesecretaris Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (tot november lid klankbordgroep)

Toetsregio's en pilotregio's

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Veiligheidsregio Noord- en Midden Limburg

Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond

Veiligheidsregio IJsselland

Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Colofon

Het project Handreiking Beleidsplan Veiligheidsregio is een samenwerkingsverband tussen NVBR, Raad van Hoofdcommissarissen, GHOR Nederland en het Overleg van Coördinerend Gemeentesecretarissen en wordt gesteund door het Veiligheidsberaad.

Fotografie: Archief Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid

Vormgeving: Oud.Zuid Ontwerp, Dieren

Druk: Drukkerij Roos en Roos, Arnhem

GHOR Nederland

Coördinerend Gemeentesecretarissen

